

Leveres sammen med eksamensbesvarelsen

Bruk av PC på eksamen

Skriv kandidatnr.:

8257

Logg inn med

brukernavn: Eksamen150049

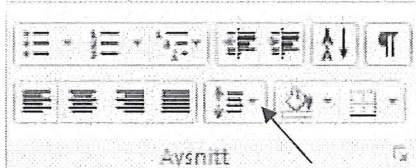
passord: ymlFQdoS

Med retteprogram

Tegn som kan forveksles: 1 : tallet 1 l : bokstaven l som i <u>l</u> iten 0 : tallet 0 o : bokstaven o som i <u>o</u> st O : stor O som i <u>O</u> st
--

Gjør klar før du begynner besvarelsen:

- Topptekst skal ha: Kandidat nr., emne, dato og sidenr. Legges inn på denne måten:
  1. Klikk på "Sett inn"
  2. Klikk på "Topptekst og velg "Tom (tre kolonner)"
  3. Skriv inn: Kandidat nr. Emne. Dato.
  4. Klikk "Sidetall", velg "nederst på siden", finn frem til "Side X av Y" og velg "Fete tall 3"
  5. Klikk på "Lukk topptekst og bunntekst"
- Linjeavstand bør være 1½
  1. Klikk Linjeavstand i Avsnitt-gruppen i kategorien Hjem.

2. Klikk 1,5.

Det skal vanligvis leveres inn 2 sett med besvarelser (original og kopi) i hvert sitt omslag.

Husk å lagre ofte (Ctrl-S) slik at du ikke risikerer å miste arbeid dersom noe går galt med PCen.

All skriving skal være ferdig før tiden er ute. Også dataautskriften. **HUSK** at det kan bli skriververkø! **Husk å gi tegn når du vil starte utskrift.**

Det varsles 1 time og 15 minutter før slutt.

Du har 15 minutter til å skille fra hverandre og sortere arkene etter at eksamenstiden er ute.
Det er ikke anledning til å skrive mer!

Før øvrig henvises til siste side på omslaget for besvarelser.

Lykke til!

Oppgave 1

I denne oppgaven skal jeg gjøre rede for ulike tilnærminger til å forstå makt, og deretter å drøfte på hvilken måte forvaltningen har makt. Først tar jeg for meg ulike typer makt for å vise at det finnes mange måter å tilnærme seg makt på og at det er viktig for å kunne forstå makt. Det er også eksempler som er med på å vise hvordan makt kan se ut i verdensbildet i dag. Deretter definerer jeg forvaltning, beskriver deres rolle og hvordan det er med på å gi forvaltningen makt.

Det finnes mange definisjoner av begrepet makt. Robert Dahl har en definisjon som er kjent og ofte brukt – A har makt over B når A får B til å gjøre noe B ellers ikke ville gjort. En annen definisjon, som egentlig er litt lik Dahl sin, er Hobbes som sier at makt er evnen til å få sin vilje gjennom på tross av motstand fra andre parter. Begge disse tilnærmingene til makt bygger på at det er en part som er superior over en annen. Et eksempel på dette er EU, en internasjonal organisasjon, som sender lovforslag/vedtekter til Norge på grunn av EØS-avtalen. Så langt har Norge vedtatt alle lovene som EU har kommet med. Norge har veto-rett og dermed muligheten til å avvise lovforslagene EU kommer med, men gjør det ikke fordi de er redde for konsekvensene dette kan føre til. For eksempel ikke få å være med på nye avtaler eller bli pålagt ekstra avgifter i eventuell handel.

En annen tilnærming er å bruke makt indirekte, altså skjult. Dette er én av Steven Lukes tre dimensjoner av makt. Her kan den i en maktposisjon påvirke den andre parten indirekte ved å gi idéer og tanker, gjerne over tid, som til slutt ender opp med at ting skjer slik den i maktposisjonen kunne tenke seg, uten å måtte tvinge gjennom eller altså bruke makt. Denne tilnærmingen til makt kan bli brukt om man har en skjult agenda, en hensikt som må bli hemmeligholdt eller ikke ønsker å fremstå som en autoritær person som innehar mye makt.

Mange i Norge har en negativ oppfatning av makt. Tenker på det som noe man bruker for å ha kontroll over andre og gjøre dem underdanige seg selv. De med makt liker derfor heller å si at de har innflytelse eller påvirkningsmulighet. Dette grunner nok i at Norge er et egalitært samfunn, hvor alle skal være mest mulig likestilte, ingen som skal ha mye makt eller andre som skal være veldig svake.

Forvaltningen er administrasjonen til regjeringen og Stortinget, og kalles også byråkrati.

Departementer og direktorater er begge forvaltningsorganer. Forvaltningens oppgave er å utarbeide lovforslag for politiske organer og iverksette vedtekter for politiske organer. Måten forvaltningen har

makt på er ved å ha muligheten til å påvirke nye lover og vedtak som skal gjelde i Norge. Forvaltningen har makt på ulike styringsnivåer, på det nasjonale, regionale og lokale.

Selv om deres oppgave er å være lojale overfor regjeringen og følge den sittende regjeringens politikk, har de fortsatt muligheten til å fremme nye tanker innenfor gitte rammer i form av lovforslag som kan tre i kraft. Disse lovforslagene blir så sendt til regjering og Storting for å bli godkjent, før de sendes tilbake til forvaltningen for iverksetting. Denne makten som forvaltningen har, er svært viktig. Uten nye lover og vedtekter hadde ikke samfunnet kunne utvikle seg og være et moderne samfunn. Det er også viktig for å samkjøre Norges lover og vedtekter med internasjonale lover og vedtekter, slik at Norge ikke bryter noen forskrifter og regler, for eksempel FNs menneskerettigheter.

Makt kan forstås på mange måter. Som autoritær, guidende og ikke merkbar, altså skjult makt. Robert Dahl har en definisjon som er mye brukt og gjør det enkelt å forstå hvordan makten blir brukt. Skjult makt er en maktform som brukes når man ikke vil være for eksempel for innlysende. Når man bruker den maktformen kan man blant annet ha en skjult agenda, en hensikt man ikke vil skal bli kjent eller man ikke vil at den man utøver makt mot skal skjønne det. Norge er et egalitært samfunn hvor man er opptatt av likhet blant befolkningen, derfor er det mange som tenker på begrepet makt som negativt landet. Forvaltningen har makt fordi den har mulighet til å påvirke lovene som skal gjelde i Norge. Denne makten er viktig når det kommer til å vedlikeholde befolkningens rettigheter og følge internasjonale lover.

Oppgave 3

I denne oppgaven skal jeg drøfte ulike kanaler for politisk innflytelse. Det finnes ulike kanaler som har politisk innflytelse. Kanaler jeg har valgt å ta med er interesseorganisasjoner, massemedia og lobbyisme, og gi eksempler på hvordan de har politisk innflytelse.

Interesseorganisasjoner er organisasjoner som vil fremme egne medlemmenes interesser og utgjøre en forskjell for dem. De sitter på fagkunnskaper som er som staten ikke har, derfor er det ofte at staten ønsker å samarbeide med dem. Denne samhandlingen mellom stat og forvaltning kalles den korporative kanal. Noen mener at den innflytelsen interesseorganisasjoner har på politikken er

udemokratisk. Dette fordi interesseorganisasjonene har mulighet til å påvirke politikken utenom den parlamentariske kanalen.

En slik organisasjon er LO som er en fagforening. De har alltid hatt et tett samarbeid Arbeiderpartiet. Grunnen til at disse to har et godt samarbeid, er på grunn av deres like ideologier og tanker om arbeideres rettigheter og hva de har krav på. LO har støttet Arbeiderpartiet med penger til valgkampen, noe noen folk igjen er udemokratisk fordi Arbeiderpartiet dermed får større mulighet til å ha en større valgkampanje enn andre partier som ikke får like stor støtte av interesseorganisasjoner som støtter dem. LO har hjulpet Arbeiderpartiet med å utarbeide arbeidspolitikken sin, og dermed fått spilt inn ordninger og saker som er viktige for deres medlemmer.

Et eksempel på at interesseorganisasjoner kan ha stor politisk innflytelse er oljeutvinningen i Lofoten. Arbeiderpartiet, som da satt i regjering, var i utgangspunktet for oljeutvinningen. Dette hadde vært en av sakene de stilte til valg med, og fikk stemmer fra folk som stemmeretten sin gjennom den parlamentariske kanal for å få gjennomslag for oljeutvinningen. Det skal sies at Arbeiderpartiet også hadde velgere som stemte på dem på grunn av andre saker de har, selv om de var i mot oljeboring. Det jeg vil få frem her er at det var ikke enighet blant velgerne deres om oljeutvinningen i Lofoten. Interesseorganisasjoner, for eksempel Bellona, begynte så å påvirke Arbeiderpartiet ved å argumentere mot oljeutvinningen og hvordan det ville skade habitatet og havet i området rundt der det var meningen å bore. Til slutt endte det med at Arbeiderpartiet endret mening i saken og det ble ingen oljeutvinning i Lofoten.

Massemedia anses for å være «den fjerde statsmakten». De har en stor politisk innflytelse ved at de setter saker på dagsorden. Det er ofte slik at saker som blir tatt opp i massemedia, får Stortinget og regjeringens oppmerksomhet, og dermed blir drøftet for en eventuell endring. De anses for å ha en vaktbikkjeordning, som vil si at de har et tett oppsyn med hva de forskjellige partiene driver med og om staten begår politiske overgrep mot befolkningen. Om noe i denne retningen skulle skje, hadde det blitt slått opp i massemedia og dermed har de muligheten til å få bukt med ugjerningene.

Massemedia har alltid vært en kanal for enkelt personer i befolkningen til å få sagt sine meninger i offentligheten, og denne ytringen har vokst i takt med den teknologiske utviklingen i verden i dag. Nå for tiden er det lett for individer i samfunnet å nå politikere og andre med beslutningsvirksomhet ved å skrive på blant annet Facebook. På Facebook kan man skrive på «veggen» til politikere eller en «status» på sin egen og dele den med andre som er inne på nettsamfunnet. Da tar man ofte opp problemer man har, og slike saker sprer seg fort ved «delinger» og «likes». Om et innlegg får masse oppmerksomhet på Facebook, er det stor sannsynlighet for at avisene

vil lage en sak om det. Dermed er det større sannsynlighet for at politikere får med seg saken gjennom massemedia. Dermed har enkeltpersoner politisk innflytelse gjennom massemedia.

En annen politisk innflytelse er lobbyvirksomhet. Lobbyvirksomhet skjer utenfor offisielle møter og skjer ved at interesseorganisasjoner, pressefolk og bedrifter prøver å påvirke politikere og andre med beslutningsmulighet til å endre mening. Fakta og tall blir ofte brukt som argument, siden dette er konkrete argumenter det er lett å forholde seg til. Dette foregår ofte i korridorene i statsbygg, derfor er det også kalt korridorvirksomhet. I Norge skjer dette som oftest på Stortinget, og kalles dermed Stortingslobbyisme. Det er ikke alltid at det går å ha politisk innflytelse gjennom lobbyisme, men det er jo hvert fall et forsøk på å endre politikernes mening i en sak man står for.

Interesseorganisasjoner og massemedia er begge kanaler for politisk innflytelse som gir enkeltmennesker i samfunnet mulighet til å påvirke i saker man brenner for. I interesseorganisasjoner går folk med like interesser sammen for eventuelt å diskutere eller utføre interessene sammen. Disse interesseorganisasjonene kan ha stor politisk innflytelse, noe de har brukt mange ganger, som eksempelet gitt om oljeutvinning i Lofoten. Massemedia sin posisjon i samfunnet er en av grunnene til at den har en slik politisk innflytelse som den har. Uten massemedia er det mange ting som skjer i det politiske livet som aldri hadde nådd frem til mange i befolkningen. I tillegg har de muligheten til å belyse ting i samfunnet, slik at staten og politikerne blir klar over situasjonen og kan gjøre noe med det. Lobbyisme er også en kanal for politisk innflytelse. Her prøves politikere og andre beslutningstakere påvirket til å endre mening. Det kan fungere, og det kan hende det ikke skjer noen ting.